

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἄπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεῖα Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaaflo@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΛΣΤ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 2174	Ἀκάθιστος Ὕμνος Παρασκευὴ 12 Ἀπριλίου 2019 βράδυ	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης
---	---	---

Τὸ θρυλικὸ κοντάκιο

«Τῇ ὑπερμάχῳ Στρατηγῶ τὰ νικητήρια...» (Ἀκάθ. ὕμν. κοντ.)

Ἀκάθιστος ὕμνος! ἀγαπητοί μου. Πάντοτε ὁμιλῶ στὴν ἀκολουθία αὐτὴ καὶ συνήθως ἐξηγῶ κάποιον ἀπὸ τὰ «Χαῖρε», ποὺ εἶνε μία ἐπανάληψις τοῦ πρώτου ἐκείνου «Χαῖρε» ποὺ ἀπηύθυνε ὁ οὐρανὸς πρὸς τὴν ὑπεραγία Θεοτόκο στὴ Ναζαρέτ (Λουκ. 1,28). Ἀπόψε ὅμως δὲν θὰ ἐρμηνεύσω κάποιον «Χαῖρε»· θὰ ὑπενθυμίσω τὸ ἱστορικὸ τῆς ἡμέρας, μὲ σκοπὸ νὰ δοῦμε **πῶς γράφτηκε** τὸ ὑπέροχο κοντάκιο «Τῇ ὑπερμάχῳ Στρατηγῶ τὰ νικητήρια...» (Ἀκάθ. ὕμν. κοντ.), τὸ ἀριστούργημα αὐτὸ τῆς βυζαντινῆς ποιήσεως.

Ἄς ταξιδέψουμε στὸ παρελθὸν μὲ τὴ σκέψιμας, ποὺ εἶνε τὸ ταχύτερο μέσο. Ἔτοιμοι; Ἀπογειωνόμαστε! Πετοῦμε πετοῦμε, διασχίζουμε αἰῶνες, καὶ φτάνουμε σ' ἓνα ἔτος· προσγειωνόμαστε στὸ **626 μ.Χ.** Ποῦ βρισκόμαστε; Εἵμαστε στὴν πόλι τῶν ὀνείρων μας, στὴν βασιλίδα τῶν πόλεων, **τὴν Κωνσταντινούπολι**. Πηγαινόμαστε νοερὰ στὸν περικαλλῆ, τὸν μοναδικὸ ναό (ποὺ μ' ἀξίωσε κ' ἐμένα ὁ Θεὸς νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ τὸ 1987), τὸ **ναὸ τῆς Ἁγίας Σοφίας**. Εἶνε κατάμεστος ἀπὸ χιλιάδες πιστοὺς, ποὺ δέονται ὅλοι στὸν Κύριο μὲ δάκρυα.

Τί συμβαίνει; Ὁ βασιλεὺς **Ἡράκλειος** εἶνε ἔτοιμος νὰ ἐκστρατεύσῃ ἐναντίον τοῦ **Χοσρόη** ἡγεμόνος τῶν Περσῶν, γιατί αὐτὸς κυριεύσει τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ σύλησε - πῆρε ὡς λάφυρο, τὸν **τίμιο σταυρό!** Ὅλοι, ἀπὸ τὸν πατριάρχη μέχρι τὸν τελευταῖο πιστό, εἶνε συγκινημένοι. Ὁ Ἡράκλειος γονατίζει, παρακαλεῖ τὴν Παναγία νὰ τοὺς δώσῃ τὴν νίκη, γιὰ νὰ φέρῃ πίσω τὸν τίμιο σταυρό. Ἄφησε τὸν διάδοχό του, παιδί 10 ἐτῶν, νὰ κλαίῃ· ἐμπιστεύθηκε τὴν Πόλι στὸν στρατηγὸ Βῶνο καὶ στὸν πατριάρχη Σέργιο, καὶ ἀνεχώρησε ἀπὸ τὸ Βυζάντιο.

Δὲν πλησίασε τὸν ἐχθρὸ ἀπὸ βορρᾶ, ἀλλὰ ἐπλευσε καὶ ἀποβιβάστηκε στὴν ἀπέναντι τῆς Κύπρου ἀκτῆ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἀπὸ ἑκεῖ, περνώντας δύσβατα βουνὰ κι ἀκολουθώντας πε-

ρίπου τὴν πορεία ποὺ ἀκολούθησε ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, ἔφτασε ἀπὸ δυσμὰς αἰφνιδιαστικὰ **στὴν Περσία**· καὶ ἐκεῖ ἔδωσε μάχες, κυριεύσει φρούρια καὶ **νίκησε τὸν ἐχθρὸ**.

Ἄλλὰ ὁ Χοσρόης, ἐπίμονος, θέλησε νὰ τοῦ φέρῃ ἀντιπερισπασμὸ καὶ ἔστειλε μία στρατιά του, ἡ ὁποία βάδισε πρὸς τὸ Βυζάντιο καὶ ἔφτασε ἀνατολικά ἔξω ἀπὸ τὰ πρόθυρα τῆς Βασιλευούσης. Συγχρόνως πλῆθος Ἄβαροι, ἄλλος βάρβαρος λαὸς σκυθικῆς καταγωγῆς, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν χαγᾶνο, τὸν ἡγεμόνα τοὺς δηλαδῆ, ἔφτασαν κι αὐτοὶ ἐκ δυσμῶν μὲ στρατό, πολιορκητικὲς μηχανὲς καὶ πλοιάρια - μονόξυλα ποὺ πλημμύρισαν τὸν Κεράτιο κόλπο. **Ἡ Κωνσταντινούπολις πολιορκεῖται** ἀπὸ ξηρᾶς καὶ ἀπὸ θαλάσσης. Ὁ ἀγώνας εἶνε ἄνισος, ὁ κίνδυνος μεγάλος. Μέσα στὴν Πόλι δὲν ὑπάρχει παρὰ μία μικρὴ φρουρὰ δώδεκα χιλιάδων στρατιωτῶν. Ὁ ἄξεστος χαγᾶνος ἀπειλεῖ μὲ ἱταμότητα· Μόνο ἂν γίνετε πουλιὰ νὰ πετάξετε ἢ ψάρια νὰ κολυμπήσετε θὰ γλυτώσετε· παραδοθῆτε, δὲν σᾶς σώζει τίποτα. Οἱ Βυζαντινοὶ ἀπαντοῦν· Δὲν παραδίδουμε τὴν Πόλι, καὶ **πέφτουν σὲ προσευχὴ στὴν Παναγία**.

Καὶ τὸ θαῦμα ἔγινε. Ἄς μὴν πιστεύουν οἱ ἄπιστοι, ἐμεῖς πιστεύουμε· ἡ Παναγία θαυματουργεῖ. Τὴ νύχτα, ὅπως βεβαιώνουν οἱ ἱστορικοὶ τῆς ἐποχῆς, καὶ ἐνῶ ἦταν γαλήνη, φύσηξε ἄνεμος σφοδρὸς, θύελλα, καταιγίδα τρομερῆ μέσα στὸν Βόσπορο. Τὰ μονόξυλα τῶν Ἀβάρων τσακίστηκαν, καταστράφηκαν, καὶ πολλοὶ πολιορκηταὶ πνίγηκαν. Ὅταν τὸ πρωὶ ἔλαμψε ὁ ἥλιος, στὴ θάλασσα ἐπέπλεαν σανίδες καὶ πτώματα· οἱ ὑπόλοιποι ἔλυσαν τὴν πολιορκία κ' ἔφυγαν. Οἱ Βυζαντινοὶ εἶχαν νικήσει. Στὴν πραγματικότητα **νίκησε ποιὸς· ἡ Παναγία!** Αὐτὴ ἦταν ἡ στρατηγὸς τοῦ πολέμου. Γι' αὐτὸ τὸ ἴδιο βράδυ μαζεύτηκαν ὅλοι στὸν περίφημο ναὸ τῶν Βλαχερνῶν, καὶ ἐκεῖ, ὄρθιοι ὅλη τὴ νύχτα, ἔψαλαν γιὰ πρώτη φορὰ τὸν ὕμνο·

**«Τῆ ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ τὰ νικητήρια
ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν εὐχαριστήρια
ἀναγράφω σοι ἡ Πόλις σου, Θεοτόκε.
Ἄλλ' ὡς ἔχουσα τὸ κράτος ἀπροσμάχητον
ἐκ παντοίων με κινδύνων ἐλευθέρωσον,
ἵνα κράζω σοι· Χαῖρε, Νύμφη ἀνύμφευτε».**

Ἐδῶ δηλαδή, ὁ ἄγνωστος ἀλλὰ καὶ ἄφθαστος ποιητὴς **προσωποποιεῖ τὴν ἔνδοξη Πόλι** μας, τῆς δίνει φωνή, καὶ τὴν ἀκοῦμε τώρα νὰ λέη· Σ' ἐσένα Παναγία, τὴν Στρατηγῷ ποὺ μὲ ὑπερασπίσθηκε, ἐκφράζω ἐγὼ ἡ Πόλις σου τὰ εὐχαριστήριά μου, γιατί μὲ λύτρωσες ἀπὸ τὰ δεινὰ ποὺ μὲ ἀπειλοῦσαν. Ἀλλὰ σοῦ ζητῶ, καὶ σὲ ὅποιαδήποτε ἄλλη παρόμοια περίστασι, σὺ ποὺ ἡ δύναμί σου εἶνε ἀκαταμάχητη, ἐλευθέρωσέ με ἀπὸ κάθε εἶδους κίνδυνο, γιὰ νὰ σοῦ κράζω· Χαῖρε, Νύμφη ἀνύμφευτε!

Αὐτὴ εἶνε, ἀγαπητοί μου, μὲ λίγα λόγια ἡ ἱστορία καὶ ἔτσι συνετέθη τὸ μνημειῶδες προοίμιο τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου. Ἄν θὰ θέλαμε ἐμεῖς σήμερα, μετὰ ἀπὸ 14 περίπου αἰῶνες ἀφ' ὅτου αὐτὸ φέρεται στὰ χεῖλη τῶν ὀρθοδόξων Ἑλλήνων, νὰ σταθμίσουμε τὴν ἱστορικὴ σημασία του καὶ ν' ἀποτιμήσουμε τὴν πνευματικὴ ἀξία του, θὰ λέγαμε ὅτι τὸ «*Τῆ ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ...*», τὸ θρυλικὸ μας κοντάκι, **τί εἶνε;**

♦ ἀπὸ πλευρᾶς **πνευματικῆς**, εἶνε μία ἔκφρασι τῆς εὐγενείας καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ εὐεργετημένου πρὸς τὸν εὐεργέτη του·

♦ ἀπὸ πλευρᾶς **πίστεως**, εἶνε ἕνας ὕμνος τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία μὲ τὶς ἐκφράσεις του τιμᾷ καὶ μεγαλύνει ὀρθοδόξως τὴν κραταιὰ Βασίλισσα καὶ ἄσπιλη Μητέρα τοῦ Θεοῦ·

♦ ἀπὸ πλευρᾶς **ἐθνικῆς καὶ πατριωτικῆς**, εἶνε ἔμβλημα τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλλάδος· ὅπως τὸ «*Ὡ παῖδες Ἑλλήνων, ἴτε...*» (Αἰσχύλου, Πέρσαι 402-405· παρὰ Μιχ. Ἰατροῦ, Πόθεν καὶ διατί, σ. 482) ἦταν ἔμβλημα τῆς ἀρχαίας προχριστιανικῆς Ἑλλάδος, ἔτσι αὐτὸ εἶνε τὸ σῆμα μιᾶς μετὰ Χριστὸν χιλιετοῦς ἱστορικῆς περιόδου τοῦ βίου της·

♦ ἀπὸ πλευρᾶς **αἰσθητικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς**, εἶνε ἕνα μνημειῶδες δεῖγμα ὑψηλῆς ποιήσεως τόσο στὸ περιεχόμενο ὅσο καὶ στὴ μορφή·

♦ ἀπὸ πλευρᾶς **κοινωνικῆς**, εἶνε ἕνα σημεῖο εἰρήνης, συναντήσεως καὶ ὁμοφροσύνης τῶν ὀρθοδόξων λαῶν ἀνά τὴν οἰκουμένη·

♦ ἀπὸ πλευρᾶς **ψυχολογικῆς**, εἶνε ἡ διαχρονικὴ ἔκφρασι τῆς πιστευσούσης ψυχῆς, ἡ παρήγορη καταφυγὴ τοῦ δεινοπαθοῦντος λαοῦ, ἡ ἰσχυρὴ ἐλπίδα κάθε ἀγωνιστοῦ τοῦ δικαίου·

♦ ἀπὸ πλευρᾶς **ἐκκλησιαστικῆς** εἶνε, ὅπως ὀρθῶς χαρακτηρίσθηκε, ὁ «ἐθνικὸς ὕμνος» τῆς Ὀρθοδοξίας, ὅπως τὸ «Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν

κόψη...» τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ εἶνε ὁ ἐθνικὸς ὕμνος τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους·

♦ μὲ λίγα λόγια, εἶνε ἡ σύνοψις τῶν ἱερῶν **συναισθημάτων** τῆς ψυχῆς μας, ἡ συμπερίληψις τῶν ἱερῶν **βιωμάτων** τοῦ ἔθνους μας, ἡ ἀνακεφαλαίωσις τῆς ἱστορικῆς **πεύρας** τῆς πατρίδος μας, ἡ ἀδιάψευστη **ἐλπίδα** τοῦ λαοῦ μας.

Οἱ γέροντες ἀρεσκοῦμεθα νὰ μελετοῦμε τὰ ἱστορικὰ **γεγονότα τοῦ παρελθόντος**. Καὶ σὲ ὅσους ἐκ τῶν νεωτέρων εἰρωνεύονται καὶ λένε ὅτι αὐτὰ ἦταν «*τῷ καιρῷ ἐκείνῳ*», ἔχουμε νὰ ὑπενθυμίσουμε, ὅτι ἡ ἱστορία αὐτὴ ἐπανελήφθη καὶ στὰ νεώτερα χρόνια· τὸ θαῦμα τοῦ 626 ἔγινε καὶ στὶς ἡμέρες μας, **τὸ 1941**. **Ἥμουν μάρτυς** καὶ παρακολούθησα ἀπὸ κοντὰ τὸν τιτάνιο ἐκείνον ἀγῶνα καὶ τὶς θυσίες του· χίλια καὶ πλέον πόδια ἔκοψαν οἱ γιατροὶ ἀπὸ τὰ κρυοπαγήματα! Δὲν εἶδα ποτέ ἄλλοτε στὰ παιδιὰ τῆς Ἑλλάδος **τέτοια πίστι**· εἶχαν στὸ λαιμὸ κρεμασμένο τὸν τίμιον σταυρό, ποὺ τοὺς ἔδωσε ἡ γιαγιά τους, καὶ στὸν κόρφο τους μιὰ μικρὴ εἰκόνα τῆς Παναγίας, ποὺ μοιράστηκε διὰ τῶν στρατιωτικῶν ἱερέων σὲ ὅλο τὸ στρατὸ ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν Χρῦσανθο. Γι' αὐτό, ὅταν κατελάμβαναν ἕνα ὕψωμα, ἔστηναν τὴν ἐλληνικὴ σημαία καὶ ἔψαλλαν «*Τῆ ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ τὰ νικητήρια...*». Τὰ διηγοῦμαι αὐτὰ καὶ συγκινοῦμαι, γιατί ὑπῆρξα κ' ἐγὼ μάρτυς τῆς νεωτέρας ἐνδόξου ἱστορίας τῆς πατρίδος μας. Αὐτὰ **στήν Ἑλλάδα**.

Καὶ στὴ Ῥωσία ὁμως νέο θαῦμα σημειώνεται. Ἐκεῖ ποὺ ἔκαιγαν τὶς ἐκκλησιές, τώρα κι αὐτοὶ ψάλλουν τὸ «*Τῆ ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ τὰ νικητήρια...*». Δὲν εἶνε αὐτὸ μία νίκη; Μάλιστα. Ζῆ καὶ βασιλεύει ὁ Χριστὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἄλλὰ σήμερα, ἀδελφοί μου, μὲ πιάνει **μελαγχολία**. Δὲν θέλω νὰ βλέπω ἄνθρωπο· ἀηδίασα, θέλω νὰ φύγω. Ἡ φωνή μας εἶνε «*φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ*» (πρὸς Ἰω. 40,3 = Ματθ. 3,3. Μάρκ. 1,3. Λουκ. 3,4. Ἰω. 1,23). Δὲν ὑπάρχουν αὐτιά ν' ἀκούσουν. Οἱ πολλοὶ ζοῦν μιὰ ζωὴ ὑλώδη, ρεμαλοειδῆ, γίναμε Σόδομα καὶ Γόμορρα· τὸ τέλος μας θὰ 'νε ἄθλιο. Οἱ Νεοέλληνες **εἴμαστε ὑποκριταί**. Φύγαμε ἀπ' τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ· ὁ Χριστὸς εἶνε στὸ στόμα μας, μὰ στὴν καρδιά μας εἶνε ὁ διάβολος. Ἀπόδειξις τῆς **θεομπαιξίας** οἱ φρικτὲς **βλασφημίες** ποὺ ἀκούγονται. Στούς ναοὺς ψάλλουμε «*Τῆ ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ...*», ἀλλὰ ἔξω ἀκοῦς βλασφημίες. Ποῦ νὰ πάω, Χριστέ μου, ποῦ νὰ σταθῶ; Δὲν συνεχίζω. Γιατί ἂν συνεχίσω, θὰ ἐλέγξω σκληρά. Ἄρκετὰ κήρυξα, ἀγωνίστηκα· **ὅς σιωπήσω**, νὰ μὴν ἀκούγεται πιὰ ἡ ὀχληρὰ φωνή μου.

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**